

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціальної педагогіки та психології

_____ Пономаренко О.В.
(підпис) (ініціали та прізвище)
« _____ » _____ 2024 _____

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Методики роботи з дітьми зі СДУГ
підготовки здобувачів бакалаврського рівня
денної та заочної форм здобуття освіти
освітньо-професійна програма Логопедія
спеціалізації / предметної спеціальності 016.01 Логопедія
спеціальності 016 Спеціальна освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

ВИКЛАДАЧІ: Соловйова Т. Г., канд. пед.наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри **соціальної педагогіки**
та спеціальної освіти

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 202_ р.
Завідувач кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти

_____ Н.В. Заверико
(підпис) (ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

(підпис) Соловйова Т.Г.
(ініціали, прізвище)

2024 рік

Зв'язок з викладачами:

E-mail: tg_solovyova@ukr.net

СЕЗН ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16224>

Телефон: +380668376913 - **Viber (Соловйова Т.Г.)**

Інші засоби зв'язку: *Viber, Skype, Facebook Messenger, WhatsApp, Telegram* – за вибором викладача

Кафедра: *соціальної педагогіки та спеціальної освіти, 8 корпус, ауд. 219*

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є: формування професійних компетентностей майбутніх фахівців щодо роботи із дітьми зі СДУГ. Завдання курсу: ознайомити майбутніх фахівців із сучасними концепціями та науковим розумінням СДУГ, причинами СДУГ, рекомендаціями протоколів, особливостями науково обґрунтованих методів допомоги дітям зі СДУГ.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Вибіркова	
Семестр	6-й	6-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	12 год.	4 год.
Практичні заняття	24 год.	4 год.
Самостійна робота	54 год.	82 год.
Консультації	<i>Згідно з графіком консультацій</i>	
Вид підсумкового семестрового контролю:	екзамен	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	<i>https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16224</i>	

2. Методи, форми навчання та оцінювання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії. ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.	Лекційні заняття Практичні заняття Дискусійні групи Відеоматеріали та моделювання	Поточне оцінювання: Поточне тестування Усне опитування Аналіз випадків

<p>СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.</p> <p>РН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.</p> <p>РН5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньокорекційного процесу в різних типах закладів.</p> <p>РН19. Володіти основними принципами, правилами, прийомами і формами суб'єкт-суб'єктної комунікації.</p>	<p>ситуацій</p> <p>Самостійна робота</p> <p>Проблемно-орієнтоване навчання</p> <p>Інтерактивні методи</p> <p>Гостьові лекції та семінари</p>	<p>Практичні завдання</p> <p>Самостійні роботи</p> <p>Підсумковий контроль:</p> <p>Теоретична частина – тестування;</p> <p>Практична частина – вирішення практичних задач</p>
--	--	---

3. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Вступ до СДУГ та основи роботи з дітьми

Тема 1. Поняття синдрому гіперактивності та дефіциту уваги та загальні принципи роботи з дітьми зі СДУГ. Огляд симптомів, причин, вікових особливостей розвитку дітей зі СДУГ. Основні підходи та принципи корекційної роботи з дітьми, що мають СДУГ. Роль фахівців та інклюзивна освіта.

Модуль 2. Методики корекції поведінки та розвитку самоконтролю

Тема 2. Когнітивно-поведінкова терапія для дітей зі СДУГ

Тема 3. Ігрові та мотиваційні методики для розвитку уваги

Модуль 3. Освітні стратегії та робота з батьками

Тема 4. Адаптація освітнього процесу для дітей зі СДУГ

Тема 5. Співпраця з батьками у процесі корекції.

Модуль 4. Комплексні методики підтримки та оцінка прогресу

Тема 6. Методи психотерапевтичної підтримки

Тема 7. Оцінка прогресу та індивідуальні корекційні програми

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Вступ до невропатології та нейроанатомія мовленнєвої діяльності				
Лекція 1	Тема. Поняття синдрому гіперактивності та дефіциту уваги та загальні принципи роботи з дітьми зі СДУГ	2	2	
Практичне 1	Тема. Основні симптоми СДУГ та вікові особливості дітей зі СДУГ	2		
Практичне 2	Тема. Загальні принципи роботи з дітьми з СДУГ	2		
Змістовий модуль 2. Методики корекції поведінки та розвитку самоконтролю				
Лекція 2	Тема. Когнітивно-поведінкова терапія для дітей зі СДУГ	2	2	

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Лекція 3	Тема. Ігрові та мотиваційні методики для розвитку уваги	2		
Практичне 3	Тема. Індивідуалізація підходу: оцінка особливостей та потреб дитини зі СДУГ	2	2	
Практичне 4	Тема. Організація та адаптація середовища для підтримки дітей зі СДУГ	2		
Практичне 5	Тема. Методи розвитку самоконтролю та емоційної регуляції у дітей зі СДУГ	2		
Практичне 6	Тема. Використання візуальних та структурованих матеріалів у роботі з дітьми з СДУГ	2		
Змістовий модуль 3. Освітні стратегії та робота з батьками				
Лекція 4	Тема. Адаптація освітнього процесу для дітей зі СДУГ	2	2	
Лекція 5	Тема. Співпраця з батьками у процесі корекції	2		
Практичне 7	Тема. Адаптація освітнього процесу для дітей з СДУГ	2		
Практичне 8	Тема. Організація навчального простору та розкладу для підтримки дітей з СДУГ	2		
Практичне 9	Тема. Робота з батьками: консультування та навчання			
Практичне 10	Тема. Залучення батьків до освітнього процесу та створення підтримуючого середовища	2		
Змістовий модуль 4. Комплексні методики підтримки та оцінка прогресу				
Лекція 6	Тема. Методи психотерапевтичної підтримки	2		
Лекція 7	Тема. Оцінка прогресу та індивідуальні корекційні програми	2		
Практичне 11	Тема. Методи психотерапевтичної підтримки для дітей зі СДУГ	2		
Практичне 12	Тема. Комплексна оцінка прогресу у дітей зі СДУГ	2		
Практичне 13	Тема. Розробка індивідуальних корекційних програм для дітей з СДУГ			
Практичне 14	Тема. Співпраця з командою фахівців та батьками для підтримки дитини	2		
		36	8	
Усього за поточний				60

контроль			
Підсумковий контроль			
Екзамен	<p>Теоретичне завдання (Тестування передбачає надання відповідей на 40 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів)</p>	<p>Питання для підготовки: Поняття синдрому дефіциту уваги зі гіперактивністю (СДУГ). Основні симптоми СДУГ. Вплив дефіциту уваги на поведінку дітей зі СДУГ. Особливості прояву гіперактивності у дітей зі СДУГ. Основні причини та фактори ризику розвитку СДУГ. Вікові особливості розвитку дітей зі СДУГ. Принципи корекційної роботи з дітьми зі СДУГ. Методи стимулювання концентрації уваги у дітей зі СДУГ. Роль фахівців у роботі з дітьми зі СДУГ. Інклюзивна освіта та її значення для дітей зі СДУГ. Поняття когнітивно-поведінкової терапії (КПТ). Основні принципи КПТ для дітей зі СДУГ. Техніки розвитку самоконтролю за допомогою КПТ. Навчання дітей зі СДУГ контролю імпульсивної поведінки. Методи корекції неуважності за допомогою КПТ. Використання ігор для тренування уваги дітей зі СДУГ. Мотиваційні стратегії для дітей зі СДУГ. Роль позитивного підкріплення у корекційній роботі з дітьми зі СДУГ. Ігрові вправи для розвитку самоконтролю та саморегуляції. Використання нагород і заохочень для підвищення мотивації. Адаптація навчальних матеріалів для дітей зі СДУГ. Використання візуальних розкладів та структурованих вправ. Методики підтримки концентрації уваги в навчальному процесі. Організація простору для дітей зі СДУГ у навчальному середовищі.</p>	20

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		<p>Стратегії взаємодії з батьками дітей зі СДУГ. Консультування батьків щодо корекції поведінки дітей зі СДУГ вдома. Розробка спільного плану підтримки дитини разом з батьками. Методи психотерапевтичної підтримки для дітей зі СДУГ. Використання арт-терапії та музикотерапії для емоційної підтримки. Оцінка прогресу та адаптація індивідуальних корекційних програм для дітей зі СДУГ.</p>		
	<p>Практичне завдання. Розробка індивідуального плану роботи з дитиною зі СДУГ</p>	<p>Умови завдання: перед вами опис клінічного випадку (варіант): Дитина 8 років, діагностовано СДУГ. Основні труднощі: низька концентрація уваги, імпульсивна поведінка в класі, часті конфлікти з однокласниками, труднощі в дотриманні правил і завершенні завдань. Батьки повідомляють про труднощі з організацією навчального процесу вдома та проблеми з дисципліною. Завдання: Складіть короткий індивідуальний план роботи з дитиною, який охоплює як навчальний, так і поведінковий аспекти. Запропонуйте конкретні заходи для підтримки навчального процесу, включаючи структуровані завдання, вправи для розвитку уваги та організаційні прийоми. Опишіть 2-3 методи корекції поведінки, які будуть використовуватися під час роботи з дитиною. Включіть як позитивні підкріплення, так і методи для зниження імпульсивності. Розробіть рекомендації для батьків, включаючи підтримку дитини вдома, організацію домашнього навчального процесу та методи покращення дисципліни. Опишіть план співпраці з учителем для підтримки дитини в класі, включаючи методи зниження</p>	<p>Критерії оцінювання: Повнота та структурованість індивідуального плану роботи – до 5 балів. Реалістичність та доцільність обраних методів корекції поведінки – до 4 балів. Відповідність рекомендацій для батьків та їх практичне застосування – до 4 балів. Ефективність та доречність плану співпраці з учителем – до 3 балів. Чіткість та обґрунтованість методів оцінки прогресу дитини – до 4 балів. Максимальна оцінка: 20 балів.</p>	<p>20</p>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		конфліктності з однокласниками та полегшення дотримання правил. Вкажіть, як ви плануєте оцінювати прогрес дитини через 3 та 6 місяців роботи, включаючи методи та критерії оцінки досягнень.		
Усього за підсумковий контроль				40

5. Види і зміст контрольних заходів

Розміщено в СЕЗН Moodle ЗНУ

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)	3 (задовільно)	Не зараховано
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна:

Яковлева С. Д. Невропатологія : підручник. Херсон : Вишемирський В.С., 2019. 278 с.
 Войтко В.В. Синдром дефіциту уваги і гіперактивності (СДУГ) у дітей: психолого-педагогічний супровід : навч.-метод. посіб. Кропивницький : КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2023. 76 с.
 Романчук О. Гіперактивний розлад з дефіцитом уваги у дітей : навч. посіб. Київ : Знання, 2015. 300 с.

Додаткова:

Тохтамиш О.М. Психологічний супровід дітей дошкільного і молодшого шкільного віку з гіперактивністю та дефіцитом уваги : дис. ... канд. мед. наук : спец. 19.00.04. Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Київ, 2010. 214 с.

Годлевська В. Синдром дефіциту уваги з гіперактивністю у дітей молодшого шкільного віку: сутність, діагностика, корекція. *Вісник Львівського університету*. Серія психологічні науки. 2021. Випуск 9. С. 73-78

Романчук О. Гіперактивний розлад з дефіцитом уваги у дітей : навч. посіб. Львів : Джерело, 2008. 326 с.

Barkley R. Taking charge of ADHD: The complete authoritative guide for parents / R. Barkley. N.Y.: Guilford Press, 1995

Інформаційні джерела:

Наукова бібліотека Запорізького національного університету

[https://ebooks.znu.edu.ua/index.php?&category\[\]=37](https://ebooks.znu.edu.ua/index.php?&category[]=37)

Наукова бібліотека України імені В.І. Вернадського www.nbuv.gov.ua/node/1539

Наукова бібліотека Запорізького державного медичного університету https://lib.mphu.edu.ua/p_resursy.html

Виховання дітей зі СДУГ. Практичне керівництво для батьків. Марк Бертін. https://ufreida.com.ua/vykhovannia-ditei-zi-sdug-praktychne-kerivnytstvo-dlia-batkiv-mark-bertin/?srsltid=AfmBOor075pe043R5ZI7wqSLpGvCAMbmay6H1bKqoo5UxN6009d5F_yD

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Оцінювання результатів самоосвіти

За наявності сертифікату (свідоцтва, програми тощо) про проходження онлайн-курсу, тренінгу, вебінару, курсу підвищення кваліфікації та ін. з тематики (однієї з тем, змістового модуля) навчальної дисципліни залежно від кількості прослуханих годин (здобутих кредитів) здобувачу може бути нараховано до 50 балів. Дотичність тематики, відповідність досягнутих результатів навчання та кількість додаткових балів визначається викладачем. Документи, що підтверджують участь здобувача у відповідних заходах, мають бути подані викладачу до початку сесії.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення ЗНУ. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел. Будь-яка ідея, думка чи речення, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перекладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (опитувань, тестових робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перекладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoot та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методикку проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса:
Гаряча лінія: Тел.

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>